

VIDAL I JANSÀ, Mercè. *Enric Prat de la Riba i les arts*. Presentació Vinyet PANYELLA. Girona: Curbet edicions, 2014. 265 pàgs. [14,5 x 21].

Estudi epistolar del període 1911-1916, portat a terme a partir de quaranta-una cartes que éstroben a l'Arxiu Prat de la Riba (Arxiu Nacional de Catalunya), desenvolupat per una especialista en el període Noucentista. Enric Prat de la Riba (1870-1917) va mantenir una relació amb artistes, arqueòlegs i crítics d'art: Tomàs Aymat i Martínez, Pere Bosch i Gimpera, Joaquim Folch i Torres, Alexandre Galí i Coll, Francesc d'Assís Galí i Fabra, Eladi Homs i Oller, Joan Llongueras i Badia, i Joaquim Torres-Garcia.

En el volum a més de revisar el contingut de les cartes, s'estudien les cartes escrites entre J. Folch i Torres i J. Torres-Garcia per estar vinculades a Prat de la Riba. Cal esmentar que l'obra està dividida en dues parts: la primera és un estudi biogràfic i del contingut, i la segona consisteix en una transcripció d'aquest fons.

L'autora destaca l'interès de Prat de la Riba per les arts, que no solament es mostra en aquestes cartes, sino pelfet que contribuí a la creació de la Universitat Industrial, l'Escola Superior dels Bells Oficis, l'Escola d'Indústries Tèxtils, l'Escola Tècnica d'Oficis d'Art, etc. Es tractava d'una orientació pedagògica basada en Europa.

A la seva casa de Castellterçols hi trobaven algunes pintures de paisatge i també va escriure de jove poesies, abans de començar a redactar articles. Va fomentar els Jocs Florals i va estudiar la carrera i el doctorat en dret (1894). Entre els seus llibres cal esmentar *Compendi de la Historia de Catalunya*.

L'autora al descriure la seva biografia, posa èmfasi en els aspectes artístics: la casa de la Rambla de Catalunya, les obres artístiques que decoraven el seu despatx i que li serveixen per proporcionar-nos una imatge dels seus gustos, llunyans del Modernisme i la Bohèmia, si bé amb un component nacional. Va insistir en catalanitzar els noms d'algunes institucions com l'Ateneu o bé el Cercle Artístic de Sant Lluç i en crear institucions com l'Institut d'Estudis Catalans.

Pel que fa a les cartes, les més nombroses són les que Joaquim Folch i Torres adreçà a Enric Prat de la Riba al llarg dels seus viatges per Europa. Tot i que el segon va conservar molta correspondència de Folch, la de Prat de la Riba conservada per Folch s'ha perdut. Tot seguit destaca la relació de cartes escrites per Joaquim Torres García sobre el seu viatge a Itàlia i l'encarrec de decorar el Saló de Sant Jordi. La resta escrita per altres intel·lectuals ha estat també transcrita i aquestes cartes reflecteixen una tendència a fer viatges d'estudi a l'estranger.

En el contingut de les cartes es destaca el fet nacional i la identitat catalana. Juntament amb el primitivisme i la llatinitat. Li agradava l'art de Torres García pròxim al corrent noucentista. També volia formar escoles noves per renovar les arts aplicades.

Pel que fa a Folch i Torres, el seu viatge per Europa anava destinat a conèixer les col·leccions dels museus, la manera com s'exposaven les obres, volia entrar en contacte

amb els directors, etc. per a revertir-ho després en el Museu d'Art de Barcelona. S'inclouen també reflexions sobre art i nacionalitat que sortiren publicades a *La Veu de Catalunya*.

Hi hagué un lligam entre nacionalismes i relacions internacionals per mitjà de l'Union des Nationalités amb seu a París. Folch i Torres va assistir el 1914 parlant sobre "L'art populaire en Catalogne", corresponent a una conferència. Tot i que era un moment en el qual les posicions nacionalistes no es consideraven un tema corrent en política internacional, també Antoni Rovira i Virgili va insistir-hi amb "Necessitat de que tot nacionalisme tingui una política internacional", unes conferències impartides a l'Ateneu el 1914. Per el que fa a Folch i Torres, tot i que va incidir en els components nacionalistes, hi aplicà una visió procedent de l'estètica noucentista.

Hi hagué en ambdós Folch i Torres i Prat de la Riba un esforç per difondre els trets del nacionalisme català a l'exterior. L'autora esmenta, per exemple, la voluntat de publicar treballs sobre el tema amb la voluntat de donar-los a conèixer a *Les Annales des Nationalités* o a *The Studio*, tot i que no sempre ho aconseguiren.

Així com es destaca l'esforç dedicat a la formació i professionalització per mitjà d'aportar importants sumes a cultura i educació. Es volia introduir una nova pedagogia en base a la influència del pensament de John Dewey i de la ideologia Montessori. Revitalitzà els ensenyaments, per mitjà de la creació de noves escoles com la Horaciana, Institució Froebel, Mont d'Or, Escola Vallparadís, etc.

A continuació de l'apartat de presentació, s'inclou la transcripció de les cartes (pp. 87-244), un apèndix fotogràfic i un índex onomàstic.

IHE
(Secretaria de la revista)

Traducción de la reseña anterior:

Estudio epistolar de la etapa 1911-1916, llevado a cabo a partir de cuarenta y una cartas que se encuentran en el Arxiu Prat de la RIBA (Arxiu Nacional de Catalunya), desarrollado por una especialista en el periodo Noucentista. Enric Prat de la Riba (1870-1917) mantuvo una relación con artistas, arqueólogos y críticos de arte: Tomàs Aymat i Martínez, Pere Bosch i Gimpera, Joaquim Folch i Torres, Alexandre Galí i Coll, Francesc d'Assís Galí i Fabra, Eladi Homs i Oller, Joan Llongueras i Badia, y Joaquim Torres-Garcia.

En el volumen además de revisar el contenido de las cartas, se estudian las escritas entre J. Folch i Torres y J. Torres-Garcia por estar vinculadas a Prat de la Riba.

Es preciso mencionar que la obra está dividida en dos partes: la primera es un estudio biográfico y de contenido, y la segunda consiste en una transcripción de este fondo.

La autora destaca el interés de Prat de la Riba por las artes, que no solamente se muestra en estas cartas, sino en el hecho de que contribuyó a la creación de la Universitat Industrial, la Escola Superior dels Bells Oficis, la Escolad'Indústries Tèxtils, la Escola Tècnica d'Oficid'Art, etc. Se trataba de una orientación pedagógica basada en Europa.

En su casa de Castellterçol se encontraban algunas pinturas de paisaje y también escribió de joven poesías, antes de empezar a redactar artículos. Fomentó los Juegos Florales y estudió la carrera y el doctorado en derecho (1894). Entre sus libros podemos mencionar *Compendi de la Historia de Catalunya*.

La autora al describir su biografía, pone énfasis en los aspectos artísticos: la casa de la Rambla de Catalunya, las obras artísticas que decoraban su despacho y que le servían para proporcionarnos una imagen de sus gustos, lejanos al Modernismo y la Bohemia, aunque con un componente nacional. Insistió en catalanizar los nombres de algunas instituciones como el Ateneu o bien el Cercle Artístic de Sant Lluç y en crear instituciones nuevas como el Institut d'Estudis Catalans.

En cuanto a las cartas, las más numerosas son las que Joaquim Folch i Torres dirigió a Enric Prat de la Riba a lo largo de seis meses de viaje por Europa. A pesar de que el segundo conservó mucha correspondencia de Folch, la de Prat de la Riba conservada por Folch se ha perdido. A continuación destaca la relación de cartas escritas por Joaquín Torres García sobre su viaje a Italia y el encargo de decorar el Saló de Sant Jordi. El resto escrito por otros intelectuales ha sido también transcrito y estas cartas reflejan una tendencia a realizar viajes de estudio en el extranjero.

En el contenido de las cartas se destaca el hecho nacional y la identidad catalana, junto con el primitivismo y la latinidad. Le gustaba el arte de Torres García próximo a la corriente noucentista. También quería formar escuelas nuevas para renovar las Artes Aplicadas.

En cuanto a Folch i Torres, su viaje por Europa se hallaba destinado a conocer las colecciones de los museos, la manera como se exponían las obras, quería entrar en contacto con los directores, etc. para después volcar estos conocimientos en el Museu d'Art de Barcelona. Se incluyen también reflexiones sobre arte y nacionalidad que aparecieron publicadas en *La Veu de Catalunya*.

Hubo unos lazos entre nacionalismo y relaciones internacionales a través de la Union des Nationalités con sede en París. Folch i Torres asistió el año 1914 y se refirió a "L'art populaire en Catalogne", en una conferencia. De hecho era un momento en el que las posiciones nacionalistas no se consideraban un tema corriente en política internacional, también Antoni Rovira i Virgili insistió con "Necessitat de que tot nacionalisme tingui una política internacional", unas conferencias impartidas en el Ateneu en 1914. En cuanto a Folch i Torres, a pesar de que incidió en los componentes nacionalistas, aplicó una visión procedente de la estética noucentista.

Se dio en ambos Folch i Torres y Prat de la Riba un esfuerzo por difundir los rasgos del nacionalismo catalán en el exterior. La autora menciona, por ejemplo, la

ÍNDICE HISTÓRICO ESPAÑOL

ISSN: 0537-3522

CEHI- Universitat de Barcelona (juliol 2015)

voluntad de publicar trabajos sobre el tema con voluntad de darlos a conocer en *Les Annales des Nationalités* o en *The Studio*, a pesar de que no siempre lo consiguieron.

Además se destaca el esfuerzo dedicado a la formación y profesionalización por medio de la aportación de importantes sumas a la cultura y a la educación. Se quería introducir una nueva pedagogía basada en la influencia del pensamiento de John Dewey y en la ideología Montessori. Se quería revitalizar las enseñanzas, a través de la creación de nuevas escuelas como la Horaciana, Institución Froebel, Montd'Or, Escola Vallparadís, etc.

A continuación del apartado de presentación, se incluye la transcripción de las cartas (pp. 87-244), un apéndice fotográfico y un índice onomástico.

IHE
(Secretaria de la revista)